

GUSTAV ŠILIH

*Gustav Šilih (1893 - 1961)
Mladinski pisatelj in pedagog.
Isti, Nekoč je bilo jezero
(dolinska bajka), Lj. 1921.*

VELES, VELES! ŠČITI IN ČUVAJ NAM ČREDE

*Ščiti in čuvaj nam črede,
polje in staje in dvor!
Rise odganjaj nam z gor,
v šume preženi medvede,
volka odtiraj odtod
in pokončaj ga povsod,
Veles, Veles!...
Čuvaj naš rod pred pozoji,
kadar prihrujejo spet!
Trešči jih, jezno razvnet,
z bliskom na palici svoji
v zemljo do tistih globin,
kjer jim gotov je pogin,
Veles, Veles..."*

x x x

*"Staroslavna zaleščanska" pesem - iz dolinske bajke
Nekoč je bilo jezero (prim. še "uvodno" Stojanovo pe
sem). - Veles, Volos: stislov. bog živine, poljedel-
cev in plodnosti, zaščitnik čred in pastirjev.*

*- Starejši slov. zgodovinar N. Lapajne meni, da ime
Velenje morda izhaja iz Veles (ŠR 2, 15). - pozoj: star. zmaj, jezerska pošast, ki
so jo "Zaleščani" ubili, vendar njegov strup še živi (*ibid. lit.).*

KURENTOVA PESEM

Hej! Lutnja brni

in spev se glasi:

ha-la, ha-li, ha-la, ha-li...

Brste in cveto in poganjajo v plod

- v zatišju osenčenem čudežen rod -

drhteči, blesteči cvetovi

kresne noči...

In kadar so zreli, bogati plodovi

se vsipljejo urno, ne veš kam niti kod,

v globine neznane po tajnih ceveh,

po teku skrivnostnem podzemeljskih vod,

da pokajo skalni okovi

in krešejo iskre se v mračnih roveh

in trgajo v njih se vetrovi...

Pa silijo kvišku, se ženejo, vstajajo

in roke si proste nad zemljo dajajo,

ko vihra vršijo,

letijo, bežijo

in derejo preko čeri, po doleh,

čez jezera, reke in gore in trate,

ko da so se zbirali v dolgih nočeh;

in pesem gre z njimi, gre vrisk in gre smeh

v božanskem zaletu neustavljene jate.

*Prepoznajo, stiskajo, družijo, vežejo
utripe srca in bolesti in jok
in radost in srečo in vse naokrog,
karkoli na svojem pohodu dosežejo...
In skujejo, zvarijo žaren obroč
brezskrbne radosti in sreče neznane,
skrivnosti odkrivajo, v mrak zakopane,
in luči prilivajo, dajejo moč
za eno noč
za kresno noč...*

x x x

PRAPROTNO SEME

*Praprotno seme...o plod čudoviti!
Vse si prepluto, prežeto z darovi:
dvigaš zaklade, v globinah so skriti,
pa zagorijo kot svetli cvetovi;
kažeš popotniku, kam mu je priti,
da ga božanstvo na pot blagoslovi;
daješ mu jasnost in trdnost pogleda
v noči, ko žarni gorijo kresovi.
S tabo se božje resnice zaveda,
da mu umljiva je njena beseda.*

x x x

STOJAN PRED HRAMOM VELESA

*O jezero, voda temnoboja,
ti jih čuvaš v tajnih globočinah,
ti jim daješ skrivališča varna.*

*"... Reši nas pred pozoji,
kadar prihrumijo spet!
Trešči jih jezno razvnet
z bliskom na palici svoji
v zemljo do tistih globin,
kjer jim gotov je pogin,
Veles, Veles..."*

x x x

Prim. Veles, Veles! Ščiti in čuvaj nam črede.